

соціогуманітарного профілю – категорію «А», що відкриває можливість розширення фінансування цих установ, зміцнення їх матеріально-технічної бази.

Ще одним свідченням багатогранної співпраці наукових установ є поглиблення координації наукової діяльності в правовій сфері, посилення співпраці між Інститутом держави і права імені В.М. Корецького НАН України та НАПрН України. Стали системними організація та проведення спільних наукових форумів, видання наукової літератури. Завершується робота над виданням 20-ти томної Великої української юридичної енциклопедії.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-532-0-34>

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ СФЕРИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Смерницький Дем'ян Вікторович

доктор юридичних наук, професор,

*завідувач відділу науково-методичної роботи лабораторії
науково-організаційного забезпечення судово-експертної діяльності,
Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр Міністерства внутрішніх справ України
м. Київ, Україна*

Тригубенко Марина Володимирівна

*кандидат юридичних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник відділу спеціальної підготовки
та підвищення кваліфікації судових експертів лабораторії
науково-організаційного
забезпечення судово-експертної діяльності,
Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр Міністерства внутрішніх справ України
м. Київ, Україна*

Під час повномасштабної війни з росією однією із головних завдань нашої держави є виробництво відповідного сучасного озброєння та його ремонт. Якість робіт з розробки озброєння забезпечується дотримання вимог стандартів, технічних умов та кодексів усталеної практики в яких встановлюються певні норми до засобів військової техніки, його виробництва та експлуатації. Крім того, Україна, прагнучи стати членом НАТО, повинна розробляти стандарти

у військовій сфері максимально наближені до стандартів НАТО з метою забезпечення сумісності технічних засобів, які розробляються та виготовляються в Україні з військовими технічними засобами НАТО гарантуючи тим самим їх взаємозамінність.

Отже, стандартизація відіграє важливу роль у забезпеченні якості військової техніки, що розробляється та її сумісності з технічними засобами НАТО.

Відповідно до Закону України «Про стандартизацію» [1] стандартизація – це діяльність, що полягає в установленні положень для загального та неодноразового використання щодо наявних чи потенційних завдань і спрямована на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері.

Стандарт у відповідності до Закону [1] – це нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері.

Технічні умови – нормативний документ, що встановлює технічні вимоги, яким повинна відповідати продукція, процес або послуга, та визначає процедури, за допомогою яких може бути встановлено, чи дотримані такі вимоги.

А кодекс усталеної практики – це нормативний документ, що містить рекомендації щодо практик чи процедур проектування, виготовлення, монтажу, технічного обслуговування або експлуатації обладнання, конструкцій чи виробів [1].

Метою стандартизації в Україні є: забезпечення відповідності об'єктів стандартизації своєму призначенню; керування різноманітністю, застосовність, сумісність, взаємозамінність об'єктів стандартизації; забезпечення раціонального виробництва шляхом застосування визнаних правил, настанов і процедур; забезпечення охорони життя та здоров'я; забезпечення прав та інтересів споживачів; забезпечення безпечності праці; збереження навколишнього природного середовища і економія всіх видів ресурсів; усунення технічних бар'єрів у торгівлі та запобігання їх виникненню, підтримка розвитку і міжнародної конкурентоспроможності продукції.

Отже, підготовка висококваліфікованих фахівців із стандартизації особливо для сфери оборони є пріоритетним напрямом науково-педагогічної діяльності.

Згідно Закону України «Про вищу освіту» вища освіта це – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих

у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [2].

У відповідності до ст. 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» науково-педагогічна діяльність визначена, як педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю [3].

Науково-педагогічна діяльність у сфері стандартизації регламентується законами України «Про освіту» [4], «Про вищу освіту» [2], «Про наукову і науково-технічну діяльність» [3], «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» [5], «Про стандартизацію» [1], «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» [6], «Про захист прав споживачів» [7], «Про охорону навколишнього природного середовища» [8], «Про екологічний аудит» [9], «Про метрологію та метрологічну діяльність» [10], іншими нормативно-правовими актами щодо педагогічної та науково-технічної діяльності.

Сфера стандартизації має міжгалузевий характер. До складових елементів сфери стандартизації можна віднести: розроблення стандартів, кодексів усталеної практики, технічних умов, проведення визначеними суб'єктами (як державними, так і недержавними) відповідних випробувань (попередніх, приймальних, державних тощо), сертифікацію продукції.

Враховуючи міжгалузевий характер сфери стандартизації вона вимагає залучення для роботи фахівців різного профілю як технічних спеціальностей, юристів, фахівців в сфері екології, сертифікації, фахівці сфери метрології.

Отже, як ми можемо бачити сфера стандартизації вимагає залучення технічних фахівців (фахівців в сфері екології тощо) для визначення та встановлення у нормативних документах необхідних технічних (екологічних тощо) параметрів, які повинні дотримуватися виробники продукції з метою забезпечення безпечності та якості продукції. Також, фахівців з метрологічного забезпечення з метою дотримання при виготовленні військової техніки точності заданих розмірів складових деталей та відповідних фахівців з правознавства з метою належного формування нормативних документів.

Таким чином, підготовка фахівців в сфері стандартизації повинна бути комплексною. Програма підготовки має включати системний підхід з надання поглиблених знань з стандартизації, сертифікації, метрології, екологічної безпеки та правознавства.

Література:

1. Про стандартизацію : Закон України від 5 червня 2014 року № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 31, ст. 1058.
2. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37–38, ст. 2004.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2016, № 3, ст. 25.
4. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38–39, ст. 380.
5. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 14, ст. 96.
6. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2735-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 21, ст. 144.
7. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 року № 1023-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1991. № 30, ст. 379.
8. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1991. № 41, ст. 546.
9. Про екологічний аудит : Закон України від 24 червня 2004 року № 1862-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2004, № 45, ст. 500.
10. Про метрологію та метрологічну діяльність : Закон України від 5 червня 2014 року № 1314-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 30, ст. 1008.